

Anketa HN ohledně nového postoje Bruselu k jádru a plynu. Jak se návrh EU dotkne české energetiky

Petr Zenkner, Petr Lukáč

4. 1. 2022 • 18:37

Jádro a plyn jsou v návrhu Evropské komise zařazeny mezi udržitelné zdroje. Zároveň je to ale s řadou podmínek. Autor • Matej Slávik

Už více než rok je součástí evropského energetického slovníku slovo taxonomie. Pod složitě znějícím slovem se skrývá návod pro investory, jaké energetické zdroje považuje EU za zelené nebo alespoň přechodně udržitelné. Zařazení solární a větrné energie do taxonomie nebyl od počátku problém, stejně jako bylo jasné, že tam nemůže být uhlí.

Celý rok 2021 se ale vedl boj o to, jak to bude s jádrem a plynem. Nejnovější návrh Evropské komise s nimi sice jako se zdroji, které neničí životní prostředí, počítá. Zároveň však jejich zelenost časově omezuje a podmiňuje. HN daly dohromady několik názorů předních odborníků, které mapují, jak

tyto návrhy ovlivní Česko.

Daniel Beneš, generální ředitel ČEZ

Foto: Milan Bureš

Prvotní optimismus je třeba opřít o znalost detailu a ten je bohužel z hlediska české energetiky velmi rizikový. Pokud by byl akt přijat v tomto znění, přinesl by zásadní komplikace z hlediska transformace české energetiky a zejména teplárenství. V oblasti jádra by přijetí návrhu znamenalo, že nový blok v Dukovanech by mohl být zároveň posledním novým jaderným zdrojem – ať už velkým či malým modulárním, který se v ČR postaví.

Investice do 60letého provozu stávajících bloků v Dukovanech či v Temelíně po roce 2040 je taktéž v rozporu s navrženou taxonomií. Plánovaný přechod teplárenství z uhlí na zemní plyn nebude možné realizovat a centrální zásobování teplem v ČR z velké části skončí, neboť dosažení podílu 30 procent spalování vodíku od roku 2026 v nových plynových zdrojích není možné.

Lenka Kovačovská, výkonná ředitelka Českého plynárenského svazu

Největší riziko pro rozvoj nových plynových zdrojů v ČR v souladu s pravidly taxonomie vidím ve striktních podmínkách na technologickou připravenost a deklarované spalování obnovitelných a nízkoemisních plynů v mixu. Už od roku 2026 by to mělo být možné ve výši minimálně 30 procent a od roku 2030 nejméně 55 procent.

Otázkou je, jaká bude dostupnost technologií, ale hlavně vlastních nízkoemisních a obnovitelných plynů v požadovaných objemech v tomto časovém rámci. Biometan je zaměnitelný se zemním plynem, takže jeho zvýšené využívání nebude technologickou výzvou. U vodíku se připravenost a kompatibilita celé plynárenské infrastruktury, nikoliv pouze turbín a motorů, nyní intenzivně řeší a dynamika úpravy předpokládaná i v plynovém balíčku Evropské komise je méně ambiciózní. Testování je teprve na začátku.

Zcela jiná otázka je pak spojená s dostupností dostatečných objemů biometanu a především nízkoemisního vodíku a vývojem jejich ceny. V počátcích mají být přednostně využívány v dopravě a v průmyslu, kde bez nich nelze efektivně dekarbonizovat. Nový požadavek komise na jejich spalování, byť jde správným směrem, může v takto rané fázi vyšponovat ceny biometanu i vodíku, a jejich uplatnění tak ve výsledku výrazně zbrzdit.

Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie

Foto: Tomáš Nosil

Zveřejněním taxonomie Evropská komise prokázala, že je ochotna naslouchat. Kvůli smíru a soudržnosti mezi členskými státy se rozhodla dočasně akceptovat i delší a nákladnější řešení jedné z největších výzev současnosti, změny klimatu. Primárním řešením nadále zůstávají obnovitelné zdroje a navazující technologie a opatření. Pozice taxonomie jako jednoho z nejdůležitějších politických nástrojů, jak dosáhnout správného postupu a umožnit postfosilní energetickou transformaci, je tím však oslabena.

Skutečným řešením pro ochranu klimatu jsou obnovitelné zdroje, které jsou ze všech nově budovaných zdrojů nejlevnější, jednoduché a relativně rychle proveditelné stavby. V Česku mohou nahradit veškerou výrobu elektřiny z uhlí.

Julian Tóth, ředitel Mezinárodního centra pro udržitelné finance

Účelem zahrnutí plynu a jaderné energie do evropské taxonomie je dočasná podpora procesu transformace energetiky. Nicméně taková podpora musí být časově ohraničena, aby se Česko (a další členské státy) primárně soustředily na obnovitelné zdroje energie, rozvoj chytřejší a účinnější rozvodné sítě a akceleraci dalších udržitelných řešení.

Často se setkáváme s nepochopením evropské taxonomie, dle kterého tyto politiky diktují investorům, kam a jak investovat. Ve skutečnosti evropská taxonomie investorům nezakazuje investovat mimo aktivity zahrnuté v této klasifikaci. Na druhé straně aktuální trendy na finančních trzích ukazují, že některé z dříve etablovaných sektorů již pro investory nejsou zajímavé především s přihlédnutím k dlouhodobé udržitelnosti.

Michal Macenauer, ředitel strategie EGÚ Brno

Foto: Honza Mudra

Nový návrh je pokusem o mírnou změnu v situaci, kdy už i energeticky nevzdělaným lidem z EU dochází, že Evropská unie tak rychle dekarbonizovat nedokáže. Taxonomie dovoluje provoz inovovaných jaderných elektráren jen do roku 2040 a schválení nových pouze do roku 2045. Obojí by znamenalo, že

Evropa nebude moci dále dekarbonizovat, natožpak být uhlíkově neutrální. Jmenovitý provoz nových plynových elektráren by byl možný jen po 1550 hodin za rok, což by vedlo k obrovskému navýšení ceny elektřiny. Požadavek na plnou náhradu zemního plynu od roku 2035 zelenými plyny je zcela mimo jakoukoli, byť mimořádně drahou, realizaci a je to evidentní nesmysl.

Návrh je mírným pootočením kormidlem zpět, zatím o několik stupňů. Další budou následovat, protože energie nevyrobíme ani ekologickou proklamací, ani jakoukoliv jinou fascinací plány a výzvami.